

РЕШЕНИЕ

№ 141

гр. София, 10.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 15.12.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **1463** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 -чл.178 Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 10е, ал.2 от Закона за пътищата (ЗП)
Делото е образувано по жалба на Т. А. Д., гражданин на Република Турция, подадена от пълномощника му адвокат С. М., срещу устно отправено властническо волеизявление на длъжностно лице на Агенция „Митници“ на Граничния контролно-пропускателен пункт (ГКПП) Капитан А. на 19.10.2020г. за заплащане на компенсаторна такса за движение по платената пътна мрежа в размер на 383 евро. Жалбоподателят обжалва изявлението за събиране на компенсаторна такса като незаконосъобразен индивидуален административен акт. Твърди, че се е отклонил от първоначалния си маршрут и е минал по път, за който се изисква платена такса, без да има вина за това, тъй като е бил „отбит“ от служебен автомобил на полицията поради извършване на ремонтни дейности по южното платно на автомагистрала „Т.“ и насочен към алтернативен маршрут. Целта е била да се заобиколи участъкът от магистралата, който се ремонтира, и да се мине по обходен маршрут, успореден на магистралата, но за който също се заплаща такса. По този маршрут е имало т.нар. „рамка“, която е отчела и документирала движението на превозното средство без заплатена такса за този маршрут. Твърди, че не е бил съгласен с констатациите за неплатена такса, тъй като още при влизането си в България на ГКПП К. е заплатил такса в размер на 39,98 лева, а отклонението от маршрута не е по негова вина. Заплатил е обаче компенсаторната такса от 383 евро, защото в противен случай щяло да му бъде отказано митническо обработване на превозваната от него стока и

напускането на страната. Предвид това счита, че заплащането на таксата не е доброволен акт от негова страна с цел да се избегне административнонаказателна отговорност, а принудително действие, като заплащането на компенсаторната такса е единствено възможният начин да напусне страната. Счита, че не са били налице материалноправните основания за събиране на компенсаторна такса и моли тя да бъде отменена.

Ответникът, чрез процесуалния си представител юрисконсулт П. Б., оспорва жалбата като недопустима поради липса на административен акт, който да подлежи на съдебен контрол. Евентуално, оспорва жалбата и като неоснователна. Счита, че заплащането на компенсаторната такса е доброволен акт с цел да се избегне административнонаказателното производство, каквато възможност дава закона. Сочи, че именно за това на жалбоподателя не е съставен акт за установяване на административно нарушение. Сочи също, че длъжностните лица на Агенция „Митници“, осъществяващи контрол върху напускащите страната лица и превозни средства в ГКПП, действат в условията на обвързана компетентност и нямат правомощия да преценяват дали е извършено нарушение и да определят размера на таксата, а се съобразяват с данните, които получават от информационната система, която се поддържа съвместно с Агенция „Пътна инфраструктура“. В тези случаи длъжностните лица на Агенция „Митници“ не определят сами компенсаторната такса, а само изискват събирането ѝ. Моли жалбата да бъде оставена без разглеждане като недопустима, евентуално като неоснователна. Претендира възнаграждение за процесуален представител.

СЪДЪТ, след преценка на доводите на страните и събраните по делото доказателства, установи следното:

Жалбата е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна по следните съображения:

Установени факти:

Жалбоподателят извършва международен превоз на стоки като водач на товарен автомобил с турски рег.№16AII471.

На 18.10.2020г. жалбоподателят е влязъл на територията на България през ГКПП К.. Издадена му е Разписка за маршрутна карта с идентификационен номер 20101809858006, валидна за превозно средство с рег.№16AII471 с турска регистрация, за периода от 09:42:39ч на 18.10.2020г. д 09:29:59ч на 19.10.2020г., с начало на маршрута от ГКПП К. (I-8) и край на маршрута ГКПП А. (A-4), за което е заплатена такса от 39,98 лева. Таксата е определена с оглед на разстоянието, което ще се измине и за което се дължи такса – 336,926 км. , и с оглед категорията на превозното средство - товарен автомобил над 12 тона с четири и повече оси, Евро 5. Маршрутната карта е двуезична – на български и английски език, и на нея са посочени цифровите и буквените означения на началото и края на маршрута. В текстовата част на маршрутната карта липсва означение за движение по магистрален път А-1. В графичната част на маршрутната карта обаче, представена от директора на Националното тол управление, се установява, че маршрутът включва преминаване през следните участъци: движение от първокласен път I-8 от К. до С.; движение по автомагистрала А-1 от С. до Ч. и движение по автомагистрала А-4 от Ч. до Капитан

А..

На 18.10.2020г. в 13.00ч. превозното средство е заснето от камерата на тол секция 20211 да се движи по път А1 107+663, посока нарастващ километър, област П., [населено място] – т.е. в участъка между С. и Ч., който е включен в определения с маршрутната карта маршрут. Следователно е без значение се е наложило жалбоподателят да бъде отклонен от АМ „Т.“ (А-1), а и тези негови твърдения останаха недоказани. Видно от представените от А. доказателства на 18.10.2020г. движението по АМ „Т.“ в участъка на километър 107+663, посока нарастващ километър, не е било отклонено по обходен маршрут, а освен това тол камерата не е била разположена по обходния маршрут, а на основния маршрут, определен с маршрутната карта.

На ГКПП Капитан А. служител на Агенция „Митници“ е извършил проверка в информационната система, при която е установил регистрирано нарушение от тол секция 20211. Служителят е въвел данните за превозното средство: 1) товарен автомобил с три или повече оси, конфигурация на осите, задвижване, общо тегло на автомобила, ширина, дължина; 2) полуремарке с една тройна ос, тегло; 3)регистрационен номер на автомобила. Въз основа на въведените данни автоматично е генерирана дължимата компенсаторна такса за превозно средство с общо тегло над 12 тона и четири и повече оси .

От представената квитанция № 20BG001015X38202879 се установява, че таксата е заплатена от жалбоподателя.

Правни изводи:

По допустимостта на жалбата

Финансовото задължението за заплащане на компенсаторна такса за движение по платената републиканска пътна мрежа не може да възникне без едностранно властническо разпореждане на овластен за това орган – следователно налице е индивидуален административен акт, изразен в устна форма, с който пряко се засягат права и законни интереси на адресата. Законодателят не е регламентирал изрична процедура за провеждането на производството по определяне и заплащане на компенсаторна такса, нито е посочил задължителни реквизити на волеизявлението, срок и ред за обжалването му, но това не обосновава извод за липса на властническо волеизявление, което да породи неблагоприятни за адресата последици. По аргумент от чл.120, ал.2 от Конституцията на Република България, това властническо волеизявление подлежи на съдебен контрол. Жалбата е подадена в срока по чл.149, ал.1 от АПК, който се поглъща от относимия в случая двумесечен срок по чл.140, ал.1 от АПК, от адресата на акта, поради което е процесуално допустима.

По основателността на жалбата

Законът за пътищата урежда обществените отношения относно ползването на пътищата. Съгласно чл. 10, ал. 1 от ЗП за преминаване по платената пътна мрежа се въвежда смесена система за таксуване на различните категории пътни превозни средства и такси на база време и на база изминато разстояние. Такса за изминато разстояние е тол такса за пътни превозни средства по чл. 10б, ал. 3; заплащането на тол таксата дава право на едно пътно превозно средство да измине разстояние между две точки от съответния път или пътен участък, като изминатото разстояние се

изчислява въз основа на сбора на отделните тол сегменти, в които съответното пътно превозно средство е навлязло, а дължимите такси се определят въз основа на сбора на изчислените за съответните тол сегменти такси; таксата за изминато разстояние се определя в зависимост от техническите характеристики на пътя или пътния участък, от изминатото разстояние, от категорията на пътното превозно средство, броя на осите и от екологичните му характеристики и се определя за всеки отделен път или пътен участък.

Съгласно чл.10б, ал.3 от ЗП тол таксата се заплаща от собственика или ползвателя на пътното превозно средство за всички пътни превозни средства с обща технически допустима максимална маса над 3,5 тона, като заплащането ѝ дава право на пътното превозно средство, за което е заплатена, да измине определено разстояние между две точки. Не е спорно, че превозното средство, управлявано от жалбоподателя, попада в обхвата на чл.10б, ал.3 от ЗП и за него се дължи тол такса.

С маршрутната карта се определя тол такса на база изминато разстояние съгласно чл.27 от Тарифа за таксите, които се събират за преминаване и ползване на републиканската пътна мрежа. За движение по автомагистрала се прилага ставката от колона I от таблицата на чл.27, а за движение по първокласен път – ставката от колона 2 на същата таблица.

Контролът на граничните контролно-пропускателни пунктове по изпълнение на задължението на пътните превозни средства с българска и чуждестранна регистрация за заплащане на таксите по чл. 10 се осъществява от длъжностни лица на Агенция "Митници" с изключение на таксите по чл. 10, ал. 1 за съответната категория пътно превозно средство, което е пристигнало на граничен контролно-пропускателен пункт в направление влизане на територията на Република България – чл.10е, ал.1 от ЗП. В разглеждания случай контролът по изпълнение на задължението за плащане на тол таксата е осъществен в направление напускане на страната, поради което е от компетентността на длъжностните лица на Агенция „Митници“.

Движението по платената пътна мрежа, когато за пътното превозно средство не е платена съответната такса, е въздигнато в административно нарушение по чл. 179, ал.3б от Закона за движението по пътищата. Според чл. 10, ал.2 ЗП, обаче, при установено движение по платената пътна мрежа, когато за пътното превозно средство не е платена съответната такса по ал. 1, водачът на ППС, собственикът или трето лице може да заплати компенсаторна такса и в този случай се освобождават от административнонаказателна отговорност всички лица, които могат да носят такава във връзка с конкретното пътно превозно средство. С разпоредбите на чл. 189е, ал.2, 3 и 4 ЗДвП също е предвидена възможност за освобождаване от административнонаказателна отговорност чрез заплащане на т. нар. „компенсаторна такса“. При установено нарушение - ползването на платената пътна мрежа без предварително заплащане на определената от закона такса, длъжностните лица от съответните служби за контрол могат да осъществяват контрол за спазването на изискванията по чл. 10, ал.1, т.2 ЗП, като имат възможност да не предприемат действия по осъществяване на административнонаказателната отговорност на нарушителя, ако последният заплати таксата по чл. 10, ал. 2 ЗП. Размерът на тази такса е определен в чл. 28 от Тарифата за таксите, които се събират за преминаване и ползване на републиканската пътна мрежа, по отношение на пътните превозни средства с българска регистрация. Предпоставките за реализиране на тази възможност са регламентирани в чл. 189е, ал. 5 ЗДвП.

Компенсаторната такса има санкционен характер, тъй като основание за нейното плащане е нарушение, представляващо ползването на платената пътна мрежа без предварително заплащане на определената от закона такса. Характерът на тази такса се определя от факта, че нейният размер не е равен на размера на таксата по чл. 27 от Тарифата при идентични условия, а е значително завишен.

За транзитно преминаващите превозни средства обаче законодателят е предвидил специална разпоредба, която санкционира движението по платената пътна мрежа без заплатена такса, тъй като провеждането на административнонаказателното производство в този случай е неефективна мярка. Съгласно чл.10е, ал.2 и ал.3 от ЗП пътно превозно средство, което е пристигнало на граничен контролно-пропускателен пункт в направление да напусне територията на Република България, за което не е заплатена такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 и/или не са изпълнени съответните задължения за установяване на изминатото разстояние и заплащане на дължимата такса по чл. 10, ал. 1, т. 2, може да напусне страната само след заплащане на таксите по чл. 10, ал. 2 за съответната категория пътно превозно средство или съответно след заплащане на такса по чл. 10б, ал. 5 - за пътни превозни средства по чл. 10б, ал. 3, в специализираното звено на Агенция "Митници" на съответния граничен контролно-пропускателен пункт. Следователно за собствениците и ползвателите на транзитно преминаващите превозни средства, както и за жалбоподателя, заплащането на компенсаторната такса е задължително условие за напускане на страната, а не правна възможност за освобождаване от административнонаказателна отговорност. Изложените аргументи от ответника в тази връзка са неоснователни. Заплащането на таксата не е предоставено на волята на жалбоподателя, тъй като за него не съществува възможност да направи друг избор.

Законодателят не е посочил всички елементи на фактическия състав на задължението за заплащане на компенсаторна такса, но те могат да бъдат изведени от разума и целта на закона. Компетентното длъжностно лице следва да установи фактите - вид и характеристики на превозното средство, липса на предварително платена такса за ползване на платената пътна мрежа, ползването на конкретна пътна мрежа и въз основа на това да изиска плащането на компенсаторната такса. Преди да изиска заплащането на компенсаторната такса, длъжностното лице от Агенция „Митници“ е било длъжно да извърши проверка дали заплатената такса по издадената маршрутна карта отговаря на действителния маршрут. Неоснователни са възраженията на ответника, че длъжностните лица на ГКПП действат в обвързана компетентност, като нямат правомощия да преценяват достоверността на данните в информационната система. Въпрос на техническа организация на Националното тол управление е да осигури достъп на длъжностните лица до пълните данни и графичните части на маршрутните карти, с които може да се установи дали пътното превозно средство се е движило по маршрут, за който е заплатена таксата.

В случая жалбоподателят е заплатил определената му с маршрутната карта такса. От представената маршрутна карта не може точно да се установи какви ставки са приложени към определения маршрут за различните тол сегменти. В първия вариант, ако се приеме, че е приложена най-високата ставка от 0,12лв за км за движение по автомагистрала за целия маршрут за тази категория превозно средство (товарен автомобил над 12т с четири и повече оси, Евро 5) за движение по автомагистрала, дължимата такса трябва да е 40,43лв (336,926 x 0,12). Във втория вариант, ако се приеме, че таксата е определена само за движение по първокласен път при ставка

0,11лв за километър, дължимата такса е 37.06 лв (336,926x0,11). Заплатената такса от 39,98 лева попада в тези граници и като се вземе предвид обстоятелството, че определеният маршрут в по-голямата си част е за движение по автомагистрала, може да се приеме, че таксата е правилно определена. Жалбоподателят не се е отклонил от определения му маршрут. Т. камерата, която го е заснела, е разположена в участък от определения маршрут, а не както той погрешно е възприел в рамка по обходен маршрут. Обстоятелството поради какви причини са подадени данни в информационната система, че номерът не е разпознат и за превозното средство не е заплатена дължимата пътна такса, няма правно значение. Установи се по делото, че жалбоподателят е заплатил такса за ползване на автомагистрала и първокласен път, както и че не се отклонил от маршрута в участъка на заснелата го тол камера, следователно той не е извършил нарушение и съответно не дължи компенсаторната такса.

След извършена преценка на основанията по чл.146 от АПК за законосъобразност на административния акт съдът обосновава следните изводи:

Оспореният административен акт е издаден от компетентен орган. Не се установяват съществени нарушения на изискванията за форма на административния акт, доколкото липсва разпорежда, която да задължава административния орган да издаде акта за събиране на компенсаторна такса в писмена форма. Допуснати са съществени нарушения на административнопроизводствените правила, изразяващи се в това, че длъжностното лице не е извършило проверка относно заплатената такса и маршрута, за който тя се отнася, както и за това дали тол камерата е разположена в участък от определения маршрут. Липсват както фактическите, така и правните основания за изискване на компенсаторната такса, поради което издаденото устно разпореждане за нейното заплащане е в противоречие с материалноправните разпоредби и с целта на закона.

По изложените съображения оспореният акт се отменя като незаконосъобразен на основание чл.145, т.3, т.4 и т.5 от АПК.

Разноски:

При този изход на спора претенцията на ответника за разноски по аргумент от чл.143, ал.3 от АПК е неоснователна. Жалбоподателят не е направил искане за присъждане на разноски по делото, поради което съдът не се произнася по разноските.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2, Административен съд София-град, Второ отделение, 38-и състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ устно властническо волеизявление на длъжностно лице на Агенция „Митници“ на Граничния контролно-пропускателен пункт Капитан А., отправено на 19.10.2020г. до Т. А. Д., гражданин на Република Турция, за заплащане на компенсаторна такса за движение по платената пътна мрежа в размер на 383 евро.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд с

касационна жалба, подадена чрез Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: